Gemeente Amsterdam

Agendapunt (VN2025-005892 + vaststellen van het bestemmingsplan Datacenters Amsterdam en de beleidsregels Vestigingsbeleid Datacenters gemeente Amsterdam 2020 – 2030, eerste herziening)

Aanwezigheid ter ondersteuning (op afstand)
5.1, 2, e R&D, 5.1, 2, e
5.1, 2, e EZ, 5.1, 2, e

Aanwezig DB-lid
nvt

Het huidige Vestigingsbeleid datacenters biedt ruimte aan groei van het aansluitvermogen tot 5.1, 1, c. Dit beleid wordt herzien, omdat:

1) het sturen op MVA's (aansluitvermogen) juridisch geen stand houdt, zoals geleerd uit lessen in de provincie & gemeente Haarlemmermeer. Daarom gaat het herziene beleid sturen op de gehele activiteit datacenter ipv MVA's;.
2) het huidig net overbelast dreigt te worden door de groei van de totale elektriciteitsvraag (autonome groei van de stad, elektrisch rijden, warmtepompen enz). Datacenters nemen een substantieel deel van die groei voor hun rekening. Dit beleid tracht die groei te beteugelen;.
3) bij het ontwerp van het toekomstige net meerdere nieuwe onderstations kunnen worden bespaard, dus de investeringslast vermindert, en ruimte- en mankracht wordt bespaard;
4) de financiële voordelen niet opwegen tegen de nadelen (ruimtelijk, netimpact etc....)

Er worden daarom in principe geen nieuwe datacenters of (ruimtelijke) uitbreidingen van bestaande datacenters toegestaan. Een nieuw bestemmingsplan zorgt ervoor dat het beleid juridisch-planologisch kan worden afgedwongen. De gemeenteraad is hiervoor bevoegd Op basis van het vestigingsbeleid is de afhandeling van lopende aanvragen van voor 28 december 2023 en enkele concrete gevallen in vooroverleg mogelijk, mits daarbij ook sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL). Het college heeft de beleidsregels vastgesteld in het kader van zijn bevoegdheid om aanvragen voor een omgevingsvergunning af te handelen. De raad stelt de beleidsregels vast vanwege zijn bevoegdheid om een besluit te nemen op verzoek om het omgevingsplan te wijzigen of vanwege het adviesrecht op een aanvraag omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bopa).

Op basis van het beleid komen de volgende datacenters nog in aanmerking voor een omgevingsvergunning:

- Equinix 9/ 10; Amsterdam Zuidoost; nieuwbouw 5.1, 1, c 75.000 m2; aanvraag in procedure

- Holterbergdistrict; Amsterdam Zuidoost, nieuwbouw [redacted] 50.000 tot 60.000 m2; planvorming (vastgelegd in projectnota)
- Equinix Weesp; Weesp; nieuwbou [redacted] 60.000 tot 70.000 m2; aanvraag in procedure
- Falcon City: Havengebied; nieuwbouw; [redacted] 75.000 m2; in aanbouw
- Global Switch: Schinkelkwartier: uitbreiding: naar circa 70.000 m2: [redacted] anvraag in procedure
- Server Farm: Havengebied: uitbreiding: circa 40.000 m2: [redacted] aanvraag in procedure

Samen ongeveer [redacted]
Wethouder Duurzaamheid heeft ingestemd samen met Liander en Tennet met het uitgangspunt bij het uitbreiden van het elektriciteitsnet van de nog bekende initiatieven [redacted]

Feiten vanuit Programma Elektriciteitsvoorziening Amsterdam:

- In de TSA3 staat in het hoog-scenario een groei van [redacted] voor datacenters. Dit komt uit prognoses van Liander.
- Voor de uitbreiding van het net wordt het Datacenter-scenario aangehouden (dat is gelijk aan het Hoog-scenario maar dan met een max van [redacted] voor datacenters). Er wordt dus niet uitgebreid op [redacted] datacenters!
- De insprekers stellen dat er een afname van elektriciteitsverbruik is, terwijl de 'monitor Datacenters' van Liander wel degelijk een toename laat zien:

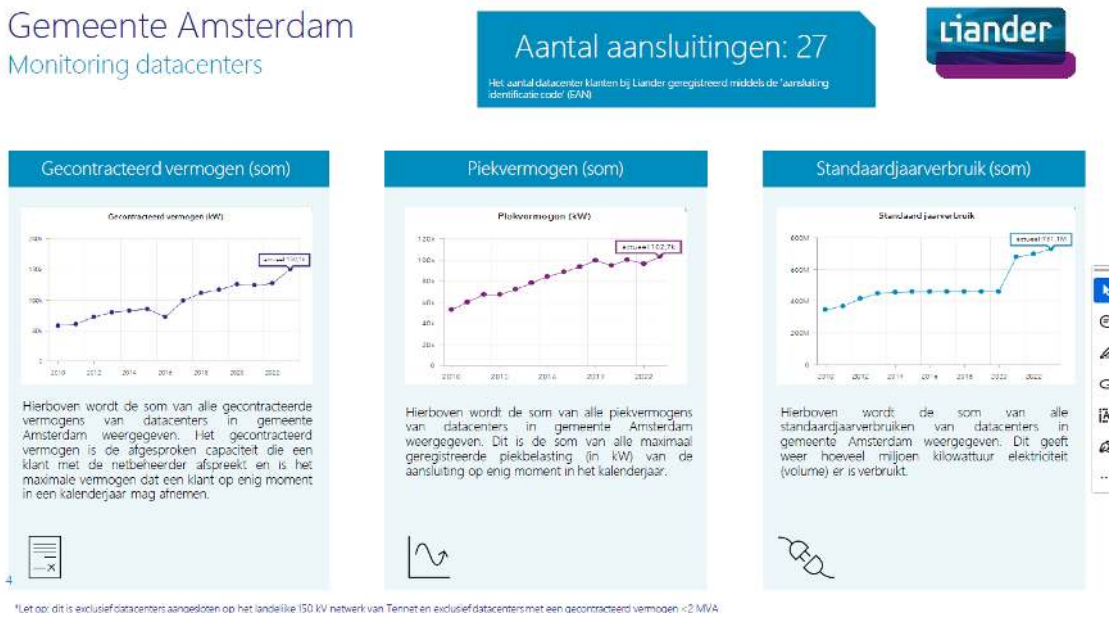

- Er bestaat 1 belangrijke nuance, namelijk dat verschillende datacenters bezig zijn om van Liander naar TenneT te verplaatsen.
    - Dit zijn zeer wenselijke stappen, maar allemaal nog enigszins onzeker
    - Er is ook congestie bij TenneT. Dus dit levert qua congestie op korte termijn niks op

    - Deze ontwikkelingen worden meegenomen mee in de netvisie.
- Vanwege congestie kunnen nieuwe datacenter aanvragen de komende 10 jaar sowieso geen vermogen krijgen. Dus los van de bekende initiatieven zullen er geen nieuwe datacenters de komende tijd bij kunnen komen op het net.
- De Taskforce congestie Amsterdam is in goed gesprek met de sector over de flex-/congestieoplossingen die ze mogelijk kunnen bieden.

Wat zijn de risico's / uitdagingen?

Het juridisch risico is dat door beroep tegen het besluit van de raad, het bestemmingsplan wordt vernietigd. In de zienswijzen is de juridische haalbaarheid van het verbod betwist. In de nota van beantwoording zienswijzen is gemotiveerd, mede op basis van ingewonnen advies van de huisadvocaat, dat het verbod juridisch verdedigbaar is. Als de Raad van State het bestemmingsplan vernietigt, dan herleven de bestaande bestemmingsplannen (inmiddels onderdeel van het omgevingsplan) en zouden ingediende aanvragen om vestiging of uitbreiding in één van de clustergebieden alsnog moeten worden toegewezen. Concreet komt het er dan op neer dat meer behoefte ontstaat aan elektrisch vermogen waarmee rekening moet worden gehouden bij de netverzwaring. Bij nieuwvestiging van een datacenter is dat risico minder groot omdat we de komende 10 jaar in congestie zitten en ze daarom de komende 10 jaar toch niet worden voorzien van stroom. Daarna kan het risico zijn dat de netuitbreidingen meer zijn dan nu is ingeschat en dat daar geen ruimte meer voor is te vinden in de bebouwde stad. Hierdoor kan er wederom congestie ontstaan met grotere gevolgen.
Er is een financieel risico dat ingeval het bestemmingsplan wel onherroepelijk wordt, dan partijen een aanvraag om een tegemoetkoming in planschade doen. Hierover is extern advies ingewonnen. Dit advies is als geheim stuk met de raad gedeeld, inclusief een geheime oplegnotitie waarin het risico verder wordt uitgelegd. Hier wordt kortheidshalve naar verwezen.

OVERIGE INFORMATIE

Wijziging agendastukken

Bijlage 3 bij de agendastukken is vervangen. Dit betreft *bijlagen bij de toelichting.* Bij de toelichting op het bestemmingsplan zijn drie bijlagen gevoegd. Één daarvan is de Impactanalyse datacenters. In de versie die eerst online stond, stonden nog opmerkingen. Deze zijn eruit gehaald en de schone versie is aan de toelichting

gehecht. Hetzelfde geldt voor de nota van beantwoording zienswijze, waarbij de opgemaakte versie aan de toelichting is gehecht in plaats van de werkversie.

In de dagmail is opgenomen: *Op 19 mei is bijlage 3 bij de toelichting van het bestemmingsplan vervangen omdat enkele opmerkingen voor intern gebruik in de bijlage bij het bestemmingsplan abusievelijk waren blijven staan. In de nieuwe versie zijn deze eruit gehaald.*

Mededelingen

Mededeling van wethouder Scholtes aan Aslami:
"Ik kom graag terug op een toezegging van mijn college Van Weyenberg, zoals gedaan in de commissie RO op 21 mei bij het vaststellen van het bestemmingsplan Datacenters. In die commissie hebben de leden Konings (VOLT) en Aslami (D66) gevraagd wat de gevolgen zijn voor digitale autonomie en of het mogelijk is te sturen op inhoud. Ik neem dat zeker mee in de uitvoering van de plannen waar we mee bezig zijn rondom digitale autonomie. Ik kom daarop terug in een brief waarin ik ook terugkom op de moties die bij het debat in de raad op 14 mei zijn ingediend. Deze brief kunt u in september verwachten."

Q&A

Q: *wat zijn precies de wijzigingen in het bestemmingsplan en waarom zijn die doorgevoerd?*
A: het ontwerpbestemmingsplan bevatte net als nu een verbod voor alle vestiging of uitbreiding van datacenters waarmee het datacenter meer dan 2000 m^2 brutovloeroppervlakte en een aansluitvermogen van meer dan 5 MVA krijgt, maar had ook (binnenplanse) regels om daarvan af te wijken voor lopende initiatieven. Dit leidde tot discussie en onduidelijkheid bij bedrijven die een datacenter exploiteren. Daarnaast was onduidelijk of de richtlijn die de provincie voor datacenters hanteert, wel allemaal regels bevat die ook via een bestemmingsplan afgedwongen kunnen worden.

Het verbod is het bestemmingsplan is sterk vereenvoudigd. Het is nu een verbod zonder afwijkingsmogelijkheden. Het college kan daar nu alleen vanaf wijken via een buitenplanse omgevingsplanactiviteit, ofwel Bopa. En voor hele specifieke gevallen; namelijk de zes partijen die al een aanvraag of vooroverleg hebben lopen. Per individueel geval beoordeelt het college ook nog of sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (vroeger: een goede ruimtelijke ordening). Daarbij zijn eisen vanuit de wet belangrijk, vanuit lokale regelgeving maar ook eisen van de provincie. Daarover hoeft niet nu al een discussie plaats te vinden of die regels goed of niet goed zijn of van toepassing; dat gebeurt bij de beoordeling van de aanvraag en als de aanvrager het daarmee niet eens is, kan die over specifiek het besluit op zijn aanvraag rechtsmiddelen zoals bezwaar of beroep inzetten.

Q: *Waarom stelt de raad ook de beleidsregels vast?*
A: Het college heeft de beleidsregels vastgesteld omdat het college bevoegd is om de aanvraag voor een datacenter te beoordelen. De raad heeft echter op 10 november 2022 gevallen aangewezen waarbij de raad een adviesrecht heeft. Een aanvraag voor een omgevingsvergunning (Bopa) voor een datacenter is een van die gevallen. Daarnaast kan een bedrijf ook een verzoek aan de raad doen om het omgevingsplan te wijzigen. De raad is dan bevoegd. Dus voor die twee gevallen stelt de raad de beleidsregels vast.

Q: *hoe zijn duurzaamheidseisen nu in het beleid geborgd?*
A: Het vestigingsbeleid uit 2020 is herzien op basis van het geïntroduceerde verbod. De inhoudelijke eisen aan de vestiging of uitbreiding van een datacenter uit het oorspronkelijke beleid blijven bestaan. Daarnaast zijn door de provincie aanvullende richtlijnen gesteld voor datacenters. Doordat een datacenter door het verbod in het bestemmingsplan alleen via een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een Bopa kunnen vestigen of uitbreiden, gelden in het kader van ETFAL de eisen uit het Amsterdams beleid en de eisen vanuit de provincie door de instructieregel in de provinciale omgevingsverordening die daarover gaat. Duurzaamheidseisen komen dus aan de orde bij de aanvraag omgevingsvergunning.

Q: *Welke aanvragen komen nu nog in aanmerking voor een vergunning en om hoeveel oppervlakte / aansluitvermogen gaat het dan?*
A: Er lopen momenteel nog drie aanvragen. Het gaat daarbij om circa 175.000 m2 en een te verwachten aansluitvermogen van circa 170 - 190 MVA. Dit is een inschatting. Formeel maakte het aansluitvermogen geen onderdeel uit van de indieningseisen voor een aanvraag. Het totaal van de lopende aanvragen en vooroverleggen en de inmiddels verleende omgevingsvergunning gaat om circa 350 MVA.

Q: *Welke initiatieven zijn nu in vooroverleg en waarom kunnen die niet geweigerd worden?*
A: Het gaat om twee initiatieven waarmee vergaande gesprekken zijn gevoerd en waarmee overeenkomsten of afspraken zijn gemaakt. Het weigeren van deze partijen leidt tot een groot financieel risico voor de gemeente maar zou ook een schending kunnen opleveren van beginselen van behoorlijk bestuur. Goed om te weten: in de onderzoeken en opgave voor de netverzwaring is rekening gehouden dat de initiatieven uit het genoemde vooroverleg door gaan.

Q: *Er wordt gesproken over gewijzigde inzichten. Wat is er nu gewijzigd sinds de vaststelling van het huidige vestigingsbeleid dat een algeheel verbod gerechtvaardigd is?*
A: Ook in 2020 dreigde er al netcongestie in de MRA op zowel hoogspannings- als het middenspanningsnet. Inmiddels is sprake van netcongestie en moeten moeilijke keuzes worden gemaakt in prioritering van aansluitingen en zijn grote investeringen nodig voor netverzwaring op het gebied van beschikbare ruimte en financiën. Uit de studie die is gedaan op de impact van het voortzetten van het vestigingsbeleid blijkt dat er circa 21.000 m2 nodig is, alsmede een grote investering vanuit de netbeheerders, puur en alleen om datacenters te faciliteren. Dat zorgt ervoor dat er een beleidsmatige afweging is gemaakt om de vestiging van datacenters verder te beperken, ondanks dat het belang van datacenters voor Amsterdam niet ontkend wordt.

Q: *Amsterdam heeft de Agenda Digitale Stad en daaruit vloeit de verkenning Amsterdam Digitaal Onafhankelijk. Hoe past het bestemmingsplan en het beleid daarin?*
A: Het bestemmingsplan en de beleidsregels raken de uitgangspunten van de Agenda niet. Amsterdam streeft naar digitale autonomie, controle over eigen data en het gebruik van open software. Amsterdam is daarbij niet alleen afhankelijk van de datacenters binnen eigen gemeentegrenzen. Daarnaast zijn kleinschalige datacenters, tot 2.000 m2, op basis van het beleid nog steeds toegestaan. Die kunnen desgewenst worden ingezet om

Q: Waarom kunnen we deze datacenters niet stopzetten?
A: Dit staat in de vertrouwelijke notitie. Bij het beperken van datacenters waarvoor een aanvraag loopt of vooroverleg is gestart gaat het niet alleen om het risico op planschade, maar ook om feitelijke schade die een bedrijf leidt omdat er geen datacenter wordt toegestaan, zoals de kosten voor grondverwerving, planvormingskosten andere investeringen, mogelijk ook al inkomstenderving enzovoort. Daarnaast zijn sommige gebiedsontwikkelingen afhankelijk gemaakt van de komst van een datacenter, zoals het geval is bij het datacenter in het Holterbergdistrict
https://www.amsterdam.nl/projecten/holterbergdistrict/deelproject/equinix/

Q: Over welke datacenters ging het planschade onderzoek precies? Ging dat over bestaande datacenters, in de pijplijn datacenters of compleet nieuwe?
A: het gaat niet specifiek om één of meerdere datacenters, of om aangevraagde of anderszins bekende initiatieven. Het gaat om het beperken van bouw- en gebruiksrechten door het opnemen van een verbod en waardoor waardevermindering optreedt voor percelen waar eerst wel een datacenter zich kon vestigen of uitbreiden en door het verbod dat niet meer kan. Dit gaat vooral om de clustergebieden Haven, Amstel III, Sciencepark en Schinkelkwartier. Bedrijven die een grondpositie hebben en een datacenter hadden kunnen vestigen of uitbreiden worden benadeeld en voor die bedrijven bestaat een kans dat zij tegemoet moeten worden gekomen in planschade. De verwachting is dat er alleen nog kleinere partijen zijn die eventueel planschade zullen claimen. Van grote partijen zijn de aanvragen bekend en die hebben ook het beleid kunnen zien aankomen.
Helemaal in beeld krijgen van de omvang van het risico is bijzonder complex, omdat in beginsel gronden en gebouwen met de bestemming ‘Bedrijf’ in de meeste gevallen geschikt zijn voor een datacenter. Ingeval een distributiecentrum in gedachte had om een datacenter ter plaatse te vestigen, dan hoeft dat niet vooraf in beeld te zijn geweest maar kan wel daar ook nadeel ontstaan door het bestemmingsplan.